

Posudek na diplomovou práci Elišky Pospíšilové

Utváření Evangelického zpěvníku Českobratrské církve evangelické

Zajímavá diplomová práce Elišky Pospíšilové zmapuje proces vzniku *Evangelického zpěvníku*, který vyšel v r. 1979 jako zpěvník pro sbory Českobratrské církve evangelické. Její význam spočívá především v tom, že jako první líčí příběh zpěvníků v ČCE od vzniku církve. Popisuje jednotlivé kroky a události na základě studiu archivních materiálů, které se především nacházejí v Ústředním archivu ČCE (především materiály různých komisí, které pracovaly na zpěvníku). Práce také – ale omezeně – čerpá z archivního fondu Ministerstva kultury ČSR, část Sekretariát pro věci církevní, uložený v Národním archivu ČR.

Práce má celkem 87 stran, z nichž se vlastní, souvislý text vyskytuje na str. 7-61. Následuje seznam literatury (62), a 4 přílohy (přepis rozhovoru s tajemníkem Synodní rady ČCE Jiřím Otterem, fotografie z uvedení zpěvníku, přehled různých vydání přechozího zpěvníku a srovnání některých písní z několika zpěvníků).

Vlastní text je strukturován do 4 hlavních částí. První kapitola popisuje stručně vznik prvního *Zpěvníku ČCE*, který poprvé vyšel v r. 1923 a nesl od začátku výrazné prvky provizornosti. Proto se záhy rodila myšlenka zevrubné revize či sestavení nového zpěvníku, který by měl definitivnější charakter. Druhá kapitola líčí, jak vznikla první organizovaná snaha o nový zpěvník za 2. světové války, která později kvůli válce musela být utlumena. Další kroky byly učiněny po konce války, ale teprve v r. 1951 vznikla potřebná struktura, která postupně vedla k novému zpěvníku. Nejrozsáhlejší kapitola 3 začíná od vzniku Hymnologického odboru Synodní rady ČCE a končí vydáním *Evangelického zpěvníku* v r. 1979. Přes počáteční nadšení potřeboval přes čtvrt století, aby dokončila svůj návrh a tak uzavřela tak dlouhou cestu k tomu, co měl být definitivní zpěvník ČCE. „Starý“ zpěvník proto viděl po r. 1923 12 revidovaných vydání, z nichž 6 po 2. světové války. Hlavními překážkami byly rozdíly v koncepci u jednotlivých členů Hymnologického odboru, které se např. výrazně promítaly do otázky, jestli a jak zahrnout všechny žalmy do nového zpěvníku, ale také politické události doby a časová zaneprázdněnost členů odboru. Do finálního návrhu zasahovala pak Synodní rada pod vedením Václava Kejře a Františka Škarvana, která měla teologické výhrady vůči některým písním. Poslední kapitola popisuje zkušenosti s novým

zpěvníkem a ohlasy na něj, a také vznik *Dodatku k Evangelickému zpěvníku* z r. 2000. Závěr pak stručně shrnuje příběh.

Jak již bylo zmíněno, zásluha Elišky Pospíšilové tkví především v tom, že jako první shromáždila materiály z archivů a sestavila příběh vzniku *Evangelického zpěvníku*. Zhostila se tohoto nesnadného úkolu dobře a dokázala materiál smysluplně třídit. Předkládá proto srozumitelně strukturovaný popis toho procesu. I rekonstrukce všech vydání dvou hlavních zpěvníků ČCE v příloze C je velmi cenná.

K práci lze ale formulovat tyto námitky:

1. Hlavní nedostatek práce je, že není jasně formulováno, co autorka chce zkoumat a proč. Z úvodu vyplývá, že její hlavní výzkumná otázka je, proč přes rozhodnutí k sestavení nového zpěvníku už před 2. světovou válkou trvalo tak dlouho, než nový zpěvník fakticky vyšel. Na tuto otázku formuluje odpověď taktéž v úvodu, že to bylo vesměs z praktických a pragmatických důvodů.

2. Z tohoto nedostatku vyplývá další námitka. Autorčin přístup k látce a k materiálům je především faktografický, což vede k strohému, pozitivistickému líčení příběhu vzniku zpěvníku. Stručně popisuje jednotlivé kroky, schůze a rozhodnutí z tohoto procesu bez snahy o její interpretace. Neslyšíme o teologických diskuzích v Hymnologickém odboru, nedozvíme se ani, v čem spočívaly koncepční rozdíly mezi členy odboru. Dále neslyšíme o tom, kdo především byli hybnými silami za vytvářením zpěvníku (paní Magdalena Horká?). Práce také neuvádí, které obsahové a teologické námitky měla Kejšová Synodní rada, které vedly k posledním zásahům do některých písňových textů. Práce z církevních dějin by měla obsahovat tyto aspekty.

3. Jediný pamětník, se kterým autorka udělala rozhovor, byl dlouholetý tajemník Synodní rady ČCE Jiří Otter. Pro pochopení práce Hymnologického odboru a jeho vnitřní dynamiky je ale žádoucí, aby další někteří jeho členové byli dotázáni na své vzpomínky (např. L. Rejchrt, M. Horká).

4. Práce téměř nechá stranou tvorbu alternativních písní, které vyšly samizdatově v 80. letech a chtěly být zároveň doplňkem a kritikou Evangelického zpěvníku (viz *Cesta církve V*, Praha: ČCE, 2012, str. 91-120). Tento vývoj je ovšem důležitý pro pochopení toho, co *Evangelický zpěvník* v různých částech ČCE vyvolal.

5. V práci nehraje historický kontext příliš důležitou roli. To je do jisté míry akceptovatelné, ale na otázku, proč Synodní rada ČCE obdržela souhlasu od komunistického

státu k vydání nového zpěvník ve stejném roce, kdy mohl obdobným způsobem vyjít Český ekumenický překlad Bible, pak bohužel nenajdeme odpověď.

6. V poznámkách je často uvedeno, že archivní dokument byl studován v určitý měsíc (např. 2, str. 9: excerpce březen 2013, nebo 88, str. 29: excerpce únor 2013). Tento údaj je u archivních dokumentu zbytečný, protože tyto dokumenty se už nemění – na rozdíl od internetových zdrojů, kde taková informace je naopak nezbytná.

Diplomovou práci Elišky Pospíšilové doporučuji k přijetí. Jako hodnocení navrhuji B až C.

9. září 2013

Peter Morée